

23 Απριλίου 2017

Η Ανάσταση για αρχαρίους

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Θεολογία και Ζωή

Την πραγματικότητα της ύπαρξης του ανθρώπινου εμβρύου πώς θα την ονομάζαμε, ζωή ή θάνατο; Έχει το ανθρώπινο έμβρυο «δυνάμει» (σε προοπτικές ανάπτυξης) τις προϋποθέσεις για να ζήσει, διαθέτει τις υπαρκτικές δυνατότητες για να συστήσει ενεργό παρουσία ατομικής υπόστασης του ζην. Ομως ακόμα δεν ζει. Πρέπει να «γεννηθεί» για να ζήσει.

Οι λεγόμενες «επιστήμες του ανθρώπου» διαθέτουν δυνατότητες πιστοποιήσεων, που μας επιτρέπουν να συμπεράνουμε ότι η γέννησή μας (η εγκατάλειψη της μήτρας με κοπή του ομφάλιου λώρου που μας μεταγγίζει δάνεια ζωή από το μητρικό σώμα) είναι μια οδυνηρή δοκιμασία (τραυματική εμπειρία) και αποτυπώνει ίχνη στον ψυχισμό μας. Όμως, χωρίς αυτή τη δοκιμασία, χωρίς το πέρασμα από τη δεδομένη (με τον λώρο και τον πλακούντα) τροφική εξάρτηση στην κατορθούμενη (με την αναζήτηση του μητρικού μαστού) τροφική σχέση, ούτε το έμβρυο θα συνεχίσει να υπάρχει ούτε θα συγκροτηθεί ποτέ λογικό (κοινωνούμενων σχέσεων) υποκείμενο.

Θα μπορούσε να τολμηθεί η έκφραση ότι το ανθρώπινο έμβρυο πρέπει να πεθάνει, για να «γεννηθεί» το λογικό υποκείμενο. Εμβryo και βρέφος αντιπροσωπεύουν δύο ασύμπτωτους και ασύμβατους τρόπους ύπαρξης – ο ένας τρόπος αποκλείει τον άλλον.

Με τη φυσική γέννηση παρέχεται στον άνθρωπο η ζωή όχι πια ως μονόδρομος εξάρτησης από το μητρικό σώμα, αλλά ως διλημματική σχέση με το φυσικό περιβάλλον. Η εξάρτηση του εμβρύου ήταν μια αδήριτη αναγκαιότητα – δεν υπήρχε εναλλακτική δυνατότητα ύπαρξης. Η σχέση με τη φύση είναι διλημματική, επιτρέπει δύο ενδεχόμενα, δύο δυνατότητες, δύο τρόπους ύπαρξης:

Μπορεί η σχέση του ανθρώπου με τη φύση να είναι προέκταση της παθητικής εξάρτησης του εμβρύου από το μητρικό σώμα – αναγκαστική, αυτοματική λήψη οξυγόνου, τροφής και ποτού, υλικών για την εξασφάλιση στέγης, θέρμανσης, φωτισμού και λοιπών χρεωδών του βίου. Ή μπορεί η σχέση να είναι λογική: να προκύπτει από τη θεληματική ετοιμότητα του ανθρώπου να συναντήσει στη φύση τον λόγο μιας προσωπικής δημιουργικής παρουσίας. Που η μοναδικότητα και εταιρότητά της αποκαλύπτεται σε κάθε φυσικό ενέργημα – όπως αποκαλύπτεται η υπαρκτική ετερότητα του ζωγράφου στη ζωγραφιά του, του μουσουργού στη μουσουργία του, του γλύπτη στο άγαλμά του.

Είναι άλλος τρόπος ύπαρξης το να υφίστασαι την ύπαρξη και άλλος τρόπος το να πραγματώνεις την ύπαρξη ως ενεργό, συνειδητή, θετική ανταπόκριση σε μια κλήση-σε-σχέση. Είναι άλλο το να συμβιώνεις, και άλλο το να αγαπάς. Άλλο να εκτονώνεις τη σεξουαλική σου ορμή – ανάγκη και άλλο η πληρωματική ερωτική σύμμειξη «εις σάρκα μίαν». Η σχέση έχει μίαν απεριόριστη δυναμική κλιμάκωσης της πληρότητας.

Με τα μέτρα (προϋποθέσεις – εμπειρίες) της συνειδητής ζωής, η γέννηση του ανθρώπου είναι ένας θάνατος. Τελειώνει όχι μια φάση, αλλά ένας τρόπος ύπαρξης – το έμβρυο παύει να υπάρχει και παύει βίαια: κόβεται ο λώρος που του μεταγγίζει

την ύπαρξη, ξεριζώνεται το έμβρυο από το αγκάλιασμα υπαρκτικής προστασίας που του παρείχε η μήτρα. Δεν «γνωρίζει» το έμβρυο τίποτα για τη μετά τον θάνατό του ζωή, για τον τρόπο της ύπαρξης μετά τη γέννηση. Αυτό που υφίσταται είναι ότι με τη γέννησή του παύει να υπάρχει, και ότι αυτό το υπαρκτικό «τέλος» το βιώνει κάθε έμβρυο απόλυτα μόνο. Η γέννηση είναι γεγονός ολοκληρωτικής μοναχικότητας, ασυντρόφευτη εμπειρία.

Κανένα έμβρυο δεν «γύρισε πίσω» ποτέ, να ξαναγίνει έμβρυο μετά τη γέννησή του, ποτέ δεν επέστρεψε ως βρέφος στα έμβρυα, να τα «πληροφορήσει» ποια θα είναι η υπαρκτική τους πραγματικότητα μετά τη γέννησή τους. Ο άνθρωπος έρχεται στη ζωή με πλήρη άγνοια και απόλυτη μοναξιά, όπως και φεύγει από τη ζωή με πλήρη άγνοια για τα μετά τον βίο, και απόλυτη μοναξιά.

Στο μεσοδιάστημα, ευτυχώς, προλαβαίνει να γεννηθεί ως λογικό υποκείμενο «στον τόπο του Άλλου» («au lieu de l' Autre» – Lacan) – τόπο της σχέσης, τόπο/τρόπο της κοινωνούμενης εμπειρίας, της γλώσσας και των συμβόλων. Οι πολυμερείς και πολύμορφες δικτυώσεις του γνωστικού τρόπου συναιρούνται αφαιρετικά σε κάποιες (θεμελιώδεις κατά την προφάνεια και την αναγωγιμότητα) σταθερές – όπως η σύνδεση αιτιατού και αιτίου: σχέση-κλειδί για τη σύζευξη της λογικότητας του ανθρώπου με τη φαινομενικότητα/λογικότητα της αντι-κείμενης συμπαντικής ολότητας.

Εμπειρία τελικά συγκεφαλαιωμένη στο ερώτημα για την Αιτιώδη Αρχή του υπάρχειν, την αφετηρία των υπαρκτών – ποια είναι; Είναι μια έλλογη ελευθερία αγάπης, έρως εκστατικός, δημιουργός και συντηρητής του είναι και των εκπλήξεων του γίγνεσθαι; Ή πρέπει να υποθέσουμε μιαν άλογη, τυφλή αναγκαιότητα, την τυχαιότητα ενός α-νόητου φαίνεσθαι, σαν μοναδική «ερμηνεία» για την καταγωγή του υπάρχειν και των υπαρκτών;

Κοντολογίς: Ξέρουμε από πείρα οι άνθρωποι την απόλυτη άγνοια υπαρκτικής αυτεπίγνωσης που συνοδεύει την εμβρυϊκή μας ζωή. Ξέρουμε και το πώς έρχεται στην ύπαρξη το ανθρώπινο έμβρυο: χάρη σε δεδομένη φυσική δυνατότητα και στην ερωτική συναρπαγή ενός ανδρόγυνου ζεύγους, στη συγκλίνουσα ελευθερία τους. Απεριόριστα κλιμακούμενη η σύγκλιση στο ψυχο-σωματικό πεδίο: από την όποια κτηνώδη απληστία εγωτικού ηδονισμού (ή και από ωμό βιασμό) ως την εκ-στατική ολοκληρία της αυθυπερβατικής αγάπης, την πληρωματική ευφροσύνη της συναρπαστικής αμοιβαιότητας. Η ελευθερία του ζευγαριού είναι η άλλη «μήτρα», αυτή που υποδέχεται το βρέφος όταν εγκαταλείπει την εμβρυϊκή φυσική εξάρτηση, για να γεννηθεί στην ελευθερία (διακινδύνευση) της σχέσης.

Η «ανάσταση εκ νεκρών» που προσδοκούμε οι Χριστιανοί δεν είναι μια επαναβίωση

- επιστροφή σε ατέρμονη παράταση του χρόνου, της φθοράς, της υπαρκτικής αποτυχίας. Είναι μετάβαση «εκ του θανάτου εις την ζωήν» – κάτι αντίστοιχο με το πέρασμα από το έμβρυο στο έλλογο υποκείμενο. Αλλά αυτή τη φορά με απόλυτη ελευθερία. Την ελευθερία του σταυρού: της ερωτικής αυτοπαράδοσης και αυτοπροσφοράς.

Πηγή: kathimerini.gr